

Forbrydelsens Retsfølger efter det italienske Straffelovsudkast af 1921.

Af Landsretssagfører, Dr. juris J. HARTVIG JACOBSEN.

1. *Positivismen og Lovgivningsarbejdet.* De italienske Positivister var stedse stærkest i Angreb paa og Kritik af det bestaaende Straffesystem. Paa dette Felt har de udrettet store Ting. De tvang overalt Strafferetsforskerne til at tage de egne Anskuelse op til Revision og virkede paa denne Maade som et Incitament til nye og uddybede Undersøgelser. De ledede herved den strafferetlige Udvikling i Europa og Amerika ind paa nye Baner. For dem var den Tanke, at Strafferetten som Videnskab kunde afgrænse sine Undersøgelers Omraade snævert og skarpt, urimelig og uvidenskabelig. Kravet om Studiet af Forbrydelsen som et naturligt og socialt Fænomen og om en mere vidtgaende Individualisering indenfor Straffesystemet, baseret paa Undersøgelser over Forbryderens Person og Forhold, blev Indledningen til en virkelig Fornyelse af Strafferetsstudiet og dermed ogsaa af den praktiske Strafferet. Det lader sig i Virkeligheden knapt maale, hvor vidtgribende Positivismens Indflydelse blev. Dens Succes blev stor, fordi Tiden trængte til den. Til Held for de praktiske Fremskridt blev Positivismen dog intetsteds slugt raa. Dens Theses blev ikke akcepteret uden videre. Man tog det, som man efter ny Overvejelse og Prøvelse fandt holdbart. Det var mere den ny Maade at se Sagen an paa, end det var de Paa-stande, Positivisterne opstillede, der interesserede.

Selv om en Skole, der som den positivistiske har været helt indstillet paa Kritik og Polemik, erfaringsmæssigt ikke saa godt magter et praktisk Lovgivningsarbejde, maatte dog et Udkast til ny Straffelov, udformet af denne Retnings ypperste Repræsentanter, imødeses med ganske særlig Interesse. Saa meget mere som Straffelovgivningsarbejdet i de senere Aar er taget op i næsten alle europæiske Lande med Henblik paa Reformen i den af Positivisternes anviste Retning. Et Forslag fra disse selv, bygget paa Samfundets Beskyttelse som det bærende Grundprincip, maatte være velegnet som Basis for et Skøn over hele denne Retnings Værdi for Strafferetten, teoretisk som praktisk. Paa Frugten kendes Træet. Det gælder ogsaa Meninger.

Et saadant Forslag er som kekendt fremkommet. Ved et kgl. Dekret af 14. Sept. 1919 blev der nedsat en Kommission, der fik til Opgave at forberede en Straffelovsreform for Italien i Overensstemmelse med de af den positivistiske Skole opstillede Krav. I Kommissionen, der fik *Ferri* til Formand, forblev kun rene Tilhængere af Skolen. Dens Forslag til alm. Del med Motiver: »Progetto preliminare di codice penale italiano per i delitti, Libro 1«, blev offentliggjort i April 1921. De andetsteds kendte Brydninger indenfor Straffelovskommissionerne med deraf resulterede Flertals- og Mindretalsindstillinger er der ikke her Tale om. Det var Meningen, at Udkastet til alm. Del skulde efterfølges af et Udkast til speciel Del. Et saadant har dog ikke til Dato set Lyset.

Udkastet har ikke mindst i Italien, hvor Klassicismen har nogle af sine mest konsekvente Tilhængere, givet Signalet til en voldsom Meningskamp. Det er ikke Hensigten her at gaa ind paa den rent principielle Strid om de Grundprinciper, Forslaget hviler paa¹⁾. Nævnes skal blot, at

¹⁾ Se nogle Bemærkninger herom i min Afhandling i Tidsskrift for Retsvidenskab 1922 S. 318—333. I samme Tidsskrift 1926 S. 212—242 er Udkastet anmeldt af Rigsadvokat *Kjerschow*. Jfr. ogsaa Afhand-

Udkastet bryder med Tilregneligheds- og Skyldbegrebet og indfører en legal Ansvarlighed for alle, der begaar Forbrydelser, jfr. Art. 18: »Gli autori e compartecipi di un delitto ne sono sempre legalmente responsabili, tranne i casi di giustificazione del fatto.« Det er Meningen hermed, som det ogsaa siges udtrykkeligt i Motiverne S. 38, at opgive ethvert Forsøg paa at maale Forbryderens Skyld som Basis for det strafferetlige Ansvar, dette sættes derimod i Forhold til Forbryderens Farlighed. Saaledes bliver ogsaa den sindssyge ansvarlig for sine Forbrydelser. Som sagt skal der ikke her gaas ind paa en Afvejelse af Ønskeligheden eller Nødvendigheden af at opstille en saadan legal Ansvarlighed ud fra det Grundsyn, som Udkastet hviler paa: en mere effektiv Beskyttelse af Samfundet mod Forbrydelsen. Saa meget er klart, at dette Begreb dækker over en Konstruktion, hvis reale Indhold maa veksle i Forhold til de varierende Grupper af Forbrydere. Det vil derimod formentlig være af Interesse at undersøge dette reale Indhold. At se, hvorledes Udkastet faktisk vil behandle disse Forbrydergrupper. At prøve, hvorledes det »Straffe«system eller Sanktionssystem, Udkastet bringer, staar i Forhold til de andre moderne Straffelovsudkast. En saadan Undersøgelse »bag om Begreberne« vil klare, hvad Positivisterne rent praktisk vil naa og ved hvilke Midler. Den vil derhos oplyse om, hvor megen Positivism, der har nedfældet sig i de andre moderne Straffelovsudkast.

linger af Professor i Psykiatri ved Kölner-Universitetet, Dr. *Gustav Aschaffenburg*: Die Geisteskranken im Vorentwurf des italienischen Strafgesetzbuches, Zeitschrift für die ges. Strafrechtswissenschaft 1923 S. 15 ff., af Professor Dr. X. *Gretener*: »Die neuen Horizonte im Strafrecht und die Strafgesetzgebung mit besonderer Rücksicht auf das Progetto Preliminare di Codice Penale Italiano, Libro I, Roma 1921« i Der Gerichtssaal, 1924 S. 197 ff. og A. *Finger*: »Bemerkungen zum allgemeinen Teil des Entwurfes eines deutschen Strafgesetzbuchs (1919) und zum Vorentwurf für ein italienisches Strafgesetz (1921), Der Gerichtssaal 1922 S. 269 ff.

2. *Farlighedsprincip, Sanktionssystem og Gruppedannelse.* Enhver Gerningsmand til og meddelagtig i en Forbrydelse er for denne altid ansvarlig overfor Loven. Dette Ansvar paalægges ifl. Udk. Art. 20 ud fra Farlighedssynspunktet og varierer altsaa først og fremmest efter *Forbryderens* Beskaffenhed. Det var jo ogsaa det vigtigste Krav, Positivismen stillede: dyberegaaende Individualisering. Efter Gruppe og Individ. Om selve Farlighedsbegrebet siges det i Art. 20, 2. Stk.: »Farlighedens Grad bestemmes efter den forbryderske Handlings Alvorlighed og Beskaffenhed, de bestemmende Motiver og Forbryderens Personlighed«. Dette almindelige Begreb danner kun en Baggrund for Udmaalingen af Ansvars Størrelse¹⁾ og indeholder nærmere

¹⁾ Udkastet angiver i §§ 21 og 22 en Række Omstændigheder, der skal indicere en større eller mindre Farlighed. Det siges i § 21:

»De Omstændigheder, som indicerer en højere Grad af Farlighed hos Forbryderen, og som ikke maatte være taget i Betragtning som konstitutivt Element i eller modificerende Omstændighed ved Forbrydelsen, er:

1. uordentligt eller uhæderligt, forudgaaende personligt-, Familie- eller socialt Liv,
2. tidligere idømte og afsonede Straffe,
3. organiske og psykiske Abnormiteter *før, under og efter* Forbrydelsen, som ikke bestaar i Sindssygdøm, og som røber forbryderiske Tilbøjeligheder,
4. tidlig Modenhed i at begaa en alvorlig Forbrydelse (la precocità nel commettere un grave delitto),
5. at have handlet ud fra uædle eller foragtelige Bevæggrunde,
6. Slægtskabs- eller social Tilknytning til den krænkede eller skadelidte,
7. overlagt Forberedelse af Forbrydelsen,
8. Forbrydelsens Tid, Sted, Redskaber og Udførelsesmaade, som har gjort den krænkedes eller skadelidtes Forsvar vanskeligere eller har vist højere moralsk Ufølsomhed hos Forbryderen,
9. Forbrydelsens Udførelse fra Baghold, ved List eller ved en anden Forbrydelse eller ved Misbrug af Bistand fra mindreårige, afhængige, sindssyge, berusede eller ogsaa ved Hjælp fra andre Forbrydere,
10. Forbrydelsens Udførelse under offentlig eller privat Nødstilstand eller almindelig Fare,

beset ikke noget væsentlig nyt. Selv om Udkastet forsøger at give en detailleret Vejledning ved Bestemmelsen af Farlighedsbegreb og -grad, se Noten S. 284, er det ikke Meningen at overlade Domstolene et frit Skøn over den paa-

-
11. at have handlet med andres forud ordnede Meddelagtighed,
 12. Misbrug af offentligt eller privat Tillidsforhold eller svigagtig Krænkelser af særlige Pligter,
 13. Forbrydelsens Udførelse mod Genstande, der nyder publica fides eller er forvarede i offentlige Kontorer eller bestemte til offentligt Brug, Forsvar eller Udmærkelse,
 14. Misbrug af personlig Underlegenhed hos den krænkede eller andre for ham ugunstige Omstændigheder,
 15. at have forværret Følgerne af Forbrydelsen eller at have ved en og samme Handling og ikke ved blotte Tilfældigheders Tilkomst skadet eller krænket mere end én Person, eller at have ved samme Handling overtraadt forskellige Lovbestemmelser, eller ogsaa samme Lovbestemmelse til forskellige Tidspunkter ved Handlinger, der udføres ifl. samme Beslutning,
 16. den dadelværdige Holdning opretholdt efter Forbrydelsen overfor den krænkede eller skadede eller dennes nære Slægtninge, nærværende eller tillede Personer,
 17. for uagtsomme Forbrydelsers vedk. at have foraarsaget Skaden under Omstændigheder, der gjorde den i høj Grad mulig og let forudseelig.

Art. 22: »De Omstændigheder, som indicerer en mindre Grad af Farlighed hos Forbryderen, og som ikke maatte være taget i Betragtning paa anden Maade, er:

1. Hæderlighed udvist i det tidligere personlige, Familie- eller sociale Liv,
2. at have handlet ifl. Motiver, der er undskyldelige, eller i offentlig Interesse,
3. at have handlet i en Tilstand af undskyldelig Lidenskab eller Op-hidselse, fremkaldt ved stærk Smerte eller Frygt eller ved Anfald af Vrede provokeret af andre uden Grund,
4. at have givet efter ved et særligt og forbigaaende Tilfælde eller for ekeptionelle og undskyldelige Betingelser i Henseende til Person eller Familie.
5. at have handlet i Drukkenskab eller anden Tilstand af Forgiftning, der var uforudseelig som Følge af transitoriske Sygdomstilstande eller ubekendte materielle Kendsgerninger,
6. at have handlet under Suggestion af en Mængde i Oprør,

krævede Sanktion. Farlighedsbegrebet fores ikke, end ikke for sindssyge Forbrydere, ud i sin Konsekvens. Dels skal Sanktionen anvendes, selv om Farlighed nu ikke skønnes at være til Stede, jfr. f. Eks., at en Person under forbiggende Sygdom, der har medført Forstyrrelse af de normale sjælelige Funktioner, har begaaet en Forbrydelse. Her maa Sanktionen anvendes uden Hensyn til, at det nu oplyses, at Individet ikke i ringeste Maade er farlig. Den begaaede Handling er at anse som en uafbeviselig Præsumption for en vis Farlighed. Dels og navnlig skal Farligheden ikke være enebestemmende for Reaktionens Karakter. Den Handling, som, naar Farlighedssynspunktet anlægges, i sig selv kun maa betragtes som et Symptom, et Udslag af den farlige Tilstand, skal efter Udkastet have selvstændig Betydning ved Fastsættelsen af Sanktionen. I den specielle Del skal Forbrydelserne grupperes, saaledes at de specielle §§ efter de paagældende Forbrydelsers større eller mindre Grovhed henviser til varierende Sanktioner. Først Kendskab til Indholdet af den specielle Del vil derfor muliggøre et Skøn over, i hvilket Omfang det er lykkedes at udnytte Farlighedssynspunktet. I det foreliggende Udkast til almindelig Del yder dels den ovenomtalte Bestemmelse af Farlighedsgraden, dels Udkastets Inddeling af Forbryderne i Grupper og endelig Fastsættelsen af de forskellige Sanktioners Indhold Bidrag til Besvarelsen af dette Spørgsmaal.

Med Hensyn til Inddelingen af Forbryderne i Grupper, gaar Udkastet den Vej at opstille særlige Regler om fire Grupper ved Siden af Reglerne om den »almindelige«

7. af egen Drift og umiddelbart efter Forbrydelsens Begaelse at have virket for at formindske dennes Følger eller genoprette Skaden, ogsaa delvis, saafremt det sker med Opofrelse af egen økonomisk Status,
8. at have i Kraft af Erkendelse af egen Fejl tilstaaet den endnu uopklarede Forbrydelse eller forinden Afhoring i Retten eller at have anmeldt sig til Øvrigheden straks efter Forbrydelsens Udførelse.

Forbryder. Disse fire Grupper er: 1) ansvarlige for flere Forbrydelser og Recidivister, 2) Vaneforbrydere, 3) sindsyge Forbrydere og 4) mindreaarige Forbrydere. For disse særlige Grupperes vedk. er en Sammenligning med andre moderne Straffelovsudkast uden videre mulig. Disse Udkast hviler alle mere eller mindre paa den Tanke, at Straf ikke i Nutiden bør være Samfundets eneste Reaktion overfor Forbrydelsen. Ved Siden af Straf som det normale Middel kræver de Plads for Sikkerhedsforanstaltninger og særlig Opdragelsesmidler. Hovedforskellen mellem disse Udkast — de *tyske, østrigske, schweiziske, svenske og danske* p. d. e. S. og det italienske af 1921 p. d. a. S., ligger deri, at de førstnævnte Udkast vil bevare Tilregnelighed, Skyld og Straf som Grundelementerne, og altsaa paa det bestaaendes Grund uden Brud i Udviklingen udvide Kredsen af Samfundets Midler til Bekæmpelse af Forbrydelsen, medens det italienske for *alle*, der begaar Lovovertrædelser, vil anlægge et udelukkende Farligheds- og Sikkerhedssynspunkt.

Ved en Bedømmelse af det italienske Udkasts Straffesystem maa man dels bemærke sig de af Udkastet opstillede Retsfølger (*sanzioni*)¹⁾, dels de særlige for de oven-

¹⁾ Ordet »Sanktion«, som træder i Stedet for det traditionelle »Straf«, skal, jfr. Mot. S. 76, give Udtryk for den Aktion (Forbrydelsen) tilsvarende Reaktion. Denne Reaktion — den strafferetlige Sanktion, skal opfattes som *én* af Samfundets Sanktioner, der virker i Forbindelse med de øvrige: den offentlige Menings Dom, Følger af økonomisk og politisk Karakter, Forholdsregler indenfor Forvaltningsretten og den borgerlige Ret. Ogsaa i de bestaaende Systemer træder Straffen ind som et Led i et større Hele. Hvor vidt man i den øvrige Lovgivning kan gaa i Retning af at støtte Straffesystemet, skal ikke tages op til Behandling her. Kun skal der peges paa, at det formentlig ikke saa meget paa disse Omraader er andre og nye *Følger* af Retsbrudet, der er paakrævet, som hensigtsmæssige *præventive Regler*, det vil komme til at dreje sig om, eksempelvis kan nævnes hensigtsmæssige Regler om Regnskabsaflæggelse og Revision, om Handel med brugte Genstande, om Pantelaanervirksomhed, offentlig Boligkontrol etc., etc. Ved Siden af de nævnte *tvingende Sanktioner* ønsker Kommissionen udviklet et System af *belonnende Sank-*

nævnte Forbryder-Grupper givne Regler om visse af Retsfølgernes Anvendelse.

3. *Sanktionssystemet*. De forskellige Arter af Sanktioner er opregnede i Artt. 39—43.

Art. 39: »Sanktionerne for de almindelige Forbrydelser begaaet af over 18aarige er:

1. Bøde,
2. Lokal-Forvisning,
3. Opholdspaalæg,
4. Tvunget Dagsarbejde,
5. Simpel Forvaring (segregazione) i Arbejdshus eller Landbrugskoloni,
6. Skærpet Forvaring i Anstalt,
7. Vedvarende skærpet Forvaring¹⁾.

tioner (sanzioni sociali remunerative). »Naar tvingende Sanktioner er nødvendige overfor Forbryderne, bliver for de hæderlige ligesaavel belønnende og udmærkende Sanktioner, systematisk anvendt, nødvendige og nyttige.« Dette vil næppe vinde Bifald i Norden.

¹⁾ Denne Sanktion er den strengeste, Udkastet kender. *Dodsstraffen* foreslaas ikke genindført som eliminativ Sanktion »allerede paa Grund af de i de sidste 30 Aar i Italien gjorte Erfaringer«. I denne Forbindelse er det værd at lægge Mærke til, at Udkastet helt udelukker *Legemsstraffe*, »fordi deres Genindførsel vilde betyde en middelalderlig Atavisme, der strider mod Kriminalpsykologiens Data, ifølge hvilke Forbrydere med medfødt Tilbøjelighed til Forbrydelsen og Vaneforbrydere ved disse Revselsler kun ophidses og forraaes yderligere, medens Lejlighedsforbrydere omvendt nedslaaes og krænkes i deres personlige Værdighed, hvad der hindrer deres Forbedring. De nylig gjorte Erfaringer i *Danmark*, som indenfor faa Aar indførte og igen afskaffede Pryglestraffen, yder positiv Bekræftelse herpaa«.

Legemsstraffene skal imidlertid ogsaa ophæves som Disciplinærmidler. » . . Disciplinen lader sig langt bedre opretholde ved psykologiske Midler end ved strenge Revselsler; i de ekstreme Tilfælde er de i Sindsygeanstalter paa urolige Syge anvendte Forholdsregler tilstrækkelige.« Paa dette Standpunkt stiller ogsaa de senere danske Udkast sig overfor Dodsstraf og Legemsstraf. Medens K. U. I § 11 foreslaar Dodsstraf som ordinær Straf og § 25 Legemsstraf (indtil 15 Slag med Rotting eller Kat) som Disciplinærstraf, tages der fra og med T. U. §§ 31 og 46 Afstand herfra, se T. U. Mot. S. 51 og S. 73, jfr. K. U. II §§ 33 og 51 og Regfsl.

Art. 40: »Sanktionerne for politisk-socialt Forbrydelser begaaet af over 18aarige er foruden Bøde og Sanktionerne i Art. 43:

1. Landsforvisning,
2. Simpelt Hæfte (detenzione),
3. Skærpet Hæfte.

Art. 41: »Sanktionerne for Forbrydelser begaaet af under 18aarige er:

1. Forsorg (liberta vigilata),
2. Fag- og Forbedringsskole eller Skoleskib,
3. Arbejdshus eller Agerbrugskoloni for mindreaarige,
4. Bevogtnings-Anstalt (casa di custodia).

Særlige Afdelinger skal indrettes for de farligste, som har begaaet grovere eller flere Forbrydelser eller er Recidivister eller Vaneforbrydere.

Art. 42: »Sanktionerne for Forbrydelser begaaet af over 18aarige sindssyge er:

1. Bevogtnings-Anstalt (casa di custodia),
2. Kriminal-Sindssygeanstalt (manicomio criminale),
3. Særlig Arbejdskoloni.«

Art. 43: »Komplementær-Sanktioner (Bi-Straffe) er, for saa vidt de ikke selvstændigt er hjemlede som Sanktioner:

1. Særlig Offentliggørelse af Dommen,
2. Sikkerhedsstillelse for god Opførsel,
3. Suspension for Udøvelse af Bestilling eller Næring,

1924 §§ 35 og 53. Samme Stilling overfor Dødsstraf og Legemsstraf indtager svensk Kommissionsudk. 1923 Kap. 7 § 1 og sveizisk Udk. 1918 § 34 (Mot. S. 12), medens de tyske Udk. 1913, 1919 og 1925 alle bevarer Dødsstraf, men ikke hjemler Legemsstraf, ligesaa østrigsk Regeringsforsl. 1912.

Naar det erindres, at der ogsaa fra positivistisk Side har gjort sig Strømninger gældende til Fordel for Anvendelse af Dødsstraffen, kan man kun med Tilfredsstillelse konstatere, at Udkastet tager Afstand fra denne Straf og fra Legemsstraffene. Selv med Samfundets Sikkerhed som Basis for den straffende Retshaandhævelse erkendes det, at Dødsstraffen er upaakrævet. Ud fra Positivismens Grundprinciper maa *ethvert nødvendigt* Middel i Samfundets Kamp mod Forbrydelsen være tilladeligt.

4. Frakendelse af de borgerlige Rettigheder,
5. Udvisning for Udlændinge.«

Ses der nu foreløbig bort fra de særlige Regler for sindssyge og mindreaarige Forbrydere, og sammenlignes det italienske Udkasts Sanktionssystem med de andre moderne Udkasts Straffe og Sikringsmidler, vil det vise sig, at det ikke m. H. t. Antal eller Art af Sanktioner frembyder Mulighed for en rigere Individualisering end de nævnte Udkast. Ejendommelig er dog »Tvunget Dagsarbejde« (la prestazione obbligatoria di lavoro diurno) som *selvstændig* Sanktion (Straf).

4. *Tvunget Dagsarbejde*. I en Række nyere Straffelovs-udkast er der vel — som forøvrigt allerede hjemlet ved den norske Straffelov af 1902 § 28, 1. Stk. — givet Bestemmelser om en vis Adgang for den bødefældte, der ikke evner at betale Bøden, og hos hvem denne har vist sig uerholdelig gennem Tvangsmidler som Udpantning etc., til at aftjene Bødens Beløb ved Arbejde for Stat eller Kommune. Af de danske Udkast har T. U. først foreslaaet en saadan Regel, se § 50, 3. Stk.: »Forinden Afsoningsstraffen fuldbyrdes, bør der saa vidt muligt gives den bødefældte, som andrager derom, Lejlighed til at aftjene Bøden ved frivilligt Arbejde for Staten, Kommunen eller saadanne velgørende Institutioner, som dertil af Justitsministeren er autoriserede, og efter nærmere af ham fastsatte Regler . . .«, jfr. ligesaa K. U. II § 57, 3. Stk. Regfsl. 1924 har ikke optaget denne Regel. Af de tyske Udkast har V. E. § 36, Entw. 1913 § 70 og 1919 § 58 bragt Bestemmelsen, medens ogsaa det sidste tyske Forslag (1925) har strøget den. Det siges herom i Mot. til dansk Regfsl. 1924 S. 81: »Man har udeladt denne Bestemmelse, idet man vel sympatiserer med den bagved liggende Tanke, men ikke ser, hvorledes en saadan Lovregel skal kunne gennemføres i Praxis«. Det er forstaaeligt nok, at man baade her og i Tyskland under Indtryk af de øjeblikkelige økonomiske Forhold (den store Arbejdsløshed) har ment, at en saadan Regel vanske-

lig lod sig praktisere. Men Straffeloven gives jo ikke blot for en kortere Krisetid. Og at det skulde være umuligt at praktisere Reglen, som den er tænkt, under normale Arbejdsforhold, maa bestrides. De nærmere Regler om denne Aftjening af Bøder skal jo gives administrativt og vil saaledes kunne læmpes efter Forholdene. Og den foreslaaede Regel giver ikke bødefældte et *Krav* paa at aftjene Bøden. Man kan sikkert uden Betænkelighed indføre Reglen i det begrænsede Omfang, hvori den her er foreslaaet, og saa lade kommende Tiders Muligheder for at give Reglen praktisk Værdi staa aaben.

Det italienske Udkast har ment, at Institutet burde udvikles. Efter det er der ikke Tale om »frivilligt« Arbejde saa lidt som om Begæring fra den dømte. Og Sanktionen foreslaas ikke som blot Middel til at undgaa Bøders Forvandling til Frihedsstraf. Det er en rent selvstændig Sanktion, hvortil Lovovertræderen dømmes. At gennemføre Institutet som saadant vil støde paa Vanskeligheder, omend af en anden Art end de ovennævnte, der refererer sig til Umuligheden af at anvise den »frivillige« Arbejder passende Beskæftigelse. Naar Sanktionen bliver selvstændig, maa den nemlig knyttes til fast bestaaende Institutioner, og Arbejde maa saa anordnes og skaffes ganske som ellers, hvor tvunget, offentligt Arbejde anvendes som Straf. Det hedder i Overensstemmelse hermed i Art. 50: »Tvunget Dagsarbejde udstaas i et Arbejdshus eller en Stats-Landbrugskoloni, uden at den dømte holdes indespærret om Natten, i en Tid af ikke under 1 Maaned og ikke over 2 Aar«. Sanktionen tænkes bragt til Anvendelse overfor Lejlighedsforbrydere og ufarlige Gerningsmænd til mindre grove Forbrydelser. Mot. anfører som en Fordel ved denne Sanktion, at den dømte herved ikke berøves Adgang til Kønsomgang ». . . uden Tvivl den Tvang, som føles stærkest af de dømte gennem deres Indespærring i Fængsel, og som medfører alvorlige Udartningsfænomener og nervøs Udmattelse . . .« Vanskelighederne vil, selv om det tages i

Betragtning, hvilke Forbrydere Sanktionen er tiltænkt, straks melde sig, idet der ikke er stor Sandsynlighed for, at de dømte vil møde frivilligt Dag for Dag til Udtaaelse af Sanktionen, og det saaledes vel oftest vil blive nødvendigt at gribe til fuldstændig Frihedsberøvelse. Imidlertid bør Eksperimentet gøres, selv med Mulighed for et stort Procenttal Skuffelser. Samfundet staar sig ved overfor de begyndende, mindre farlige Forbrydere og Lejlighedsforbrydere at give disse »en Chance«.

5. *Bevægelsen bort fra de kortvarige Frihedsstraffe. Særlig om Bødesanktionen og betinget Domfældelse.* Medens »Tvunget Dagsarbejde« er et Forsøg paa at læmpe de kortvarige Frihedsstraffes skadelige Virkninger for den domte og dennes Familie, søger Udkastet paa anden Maade at komme bort fra disse. Her mødes det atter med Flertallet af de moderne Udkast. I Erkendelse af, at man dels i nogle Tilfælde staar sig ved at vise Mildhed, dels i andre Tilfælde kan ramme Lovovertræderen effektivt ved en rationel Ordning af Bødestraffen eller -Sanktionen — hvad man nu vil kalde den —, gaar de nyere Udkast meget vidt, og det vil forhaabentlig forme sig saaledes, at Retsanvendelsen vil stille sig særlig imødekommende overfor disse Bestræbelser. En saadan »Handlen i Lovens Aand« bliver særlig nødvendig her, hvor Formuleringen af de nye Regler støder paa store Vanskeligheder, fordi de Hensyn, der skal tages, naar disse Forsøg skal krones med Held, er saa mangeartede.

Det italienske Udkast gaar her flere Veje. Først skal nævnes, at de i § 43 hjemlede Komplementærsanktioner (Bistraffe), se foran, ikke blot skal bruges som saadanne, men ogsaa som Hoved-Sanktioner¹⁾. For hvilke Forbry-

¹⁾ Efter dansk K. U. II skal den i § 79 hjemlede Frakendelse af Retten til at drive visse Virksomheder idømmes ved Siden af Straf. Dog er det i § 89 bestemt, at der ved Fastsættelsen af Straffen (Rettighedsfortabelsen anses ikke som Straf) bliver at tage Hensyn til, at paa-gældende Rettighed ifølge Dommen fortabes, og Straffen kan, hvis den ikke vilde have oversteget Hæfte, bortfalde.

delser dette tænkes foreslaet, vil først Udkastet til den specielle Del oplyse. Det siges i Mot. S. 81—82, at de skal anvendes som selvstændige Hovedsanktioner paa »Forbrydere, som har begaaet en mindre grov Forbrydelse (lieve delitto) under Omstændigheder, der viser en mindre Farlighed.«

Dernæst omdannes Bødestraffen for at naa en større Effektivitet, hvorved den bliver i Stand til at erstatte kortvarige Frihedsstraffe. Art. 46 bestemmer: »Bøden bestaar i Betaling til Bøde- og Erstatningskassen (Cassa delle ammende) af en Sum ikke under 100 Lire og ikke over 100,000 Lire udmaalt under Hensyn til den dømtes og hans Families økonomiske Forhold¹⁾ og Forbrydelsens Grovhed.« Her kunde Udkastet utvivlsomt være gaaet videre, idet denne ubestemte Henvisning til den dømtes økonomiske Kaar ikke fører udover, hvad den bestaaende Bødeordning hjemler; heller ikke Motiverne giver nærmere Oplysning om, hvilke Omstændigheder Domstolene skal tage i Betragtning under Udmaalingen. Det er kun ved den kraftige Forhøjelse af Maksimum, Udkastet aabner Mulighed for en rationellere Bødestraf. Paa dette Omraade gør de nordiske Udkast sig større Anstrengelse for at hidføre et Vendepunkt i Bødestraffens Udvikling, jfr. det ved T. U. og K. U. II's Flertalsindstilling foreslaede Dagsbodssystem, en Ordning, som nu ogsaa er optaget i det svenske Kommissionsudkast af 1923, Kap. VII §§ 14—21²⁾.

¹⁾ Formuleringen ligger nær den gældende danske Straffelovs § 59: »Ved Fastsættelsen af Bøders Størrelse bliver særligt at tage Hensyn til den skyldiges Formuesforfatning,« om hvilken Bestemmelse dansk K. U. II's Flertalsindstilling siger, Mot. Sp. 130 »... i Praxis er denne Bestemmelse hos os, som andet Steds, kun i ringe Grad gennemført, og Flertallet har ingen Tro til, at en Gentagelse af denne Bestemmelse i den ny Straffelov vilde føre til synderlig bedre Resultater, ej heller selv om man i Forbindelse hermed ophævede eller væsentlig forhøjede Maksimalbeløbet for Bødestraffen...«

²⁾ Dagsbodssystemet bør forsøges, fordi det aabner Mulighed for at ramme retfærdigere (ligeligere), idet Dagsbøden fungerer som et Slags

Selv om Bødestraffens Kapacitet udvides betydeligt, og selv om den i sin nye Skikkelse vil kunne blive en meget følelig Straf, er det dog klart, at den som *eneste* Straf vil være upassende ved alvorligere Lovovertrædelser. Samfundet kan ikke her nøje sig med at berøve Forbryderen en Pengesum, uanset at det ønsker at vise ham Mildhed. Institutet betinget Domfældelse har vist sig at være den rigtige Udvej, hvor Bøde ikke er tilstrækkelig¹⁾.

Indextal for vedk. Lovovertræder ved Bødens Fastsættelse, jfr. mine Bemærkninger i U. f. R. 1923 S. 210 ff, og fordi det saa at sige hæver Bødestraffen op i et højere Plan, saaledes at Frihedsstraf i videre Omfang, end det nu er Tilfældet, kan afløses af Bøde. Det er derfor ikke udtømmende, naar K. U. II's Mindretalsindstilling, Mot. Sp. 146 siger: »Da Dagsbodssystemet ikke kan eller er tænkt at skulle overflodiggøre Afsoningsstraffens Anvendelse paa . . . løse Individier, kan Hensynet til at undgaa de korte Frihedsstraffe derfor ikke begrunde Systemets Indførelse.« Det svenske Kommissionsudkast 1923 Kap. VII § 15 hjemler Dagsbodssystemet, men sætter til Forskel fra de danske Forslag bestemte Grænser for Dagsbøden. Det hedder i § 15, 2. Stk.: »Domstolen fastställa med hensyn till den sakkällades förmögenhet, inkomst, försörjningsskyldighet och andra omständigheter, som inverka på hans betalningsförmåga, det belopp, som skall för honom anses utgöra en dagsbot. *Minsta dagsbot vare en krona. Högsta dagsbot vare ellusen kronor, där ej i särskilda fall är stadgat, att dagsbot må sättas till högre belopp.*« Ud fra det Grundsyn, det italienske Udkast har anlagt — Samfundsbeskyttelseshensynet — turde Dagsbodssystemet ogsaa være at foretrække for en blot Forhøjelse af Minimum og Maksimum. Maaske burde Loven, som det ital. Udkast hjemler, udtrykkelig henvise ogsaa til *Forbrydelsens Grovhed* som medbestemmende for Bødens Fastsættelse. Men det følger af de almindelige Udmaalingsregler, at under Dagsbodssystemet maa *Antallet* af Dagsbøder ansættes under Hensyntagen netop til dette Moment.

Iøvrigt bemærkes vedr. det italienske Udkast endnu, at det i Overensstemmelse med de fleste andre moderne Udkast hjemler Adgang til at idømme Bøde *kumulativt* med Frihedsstraf, naar en Forbrydelse er begaaet i Berigelseshensigt eller Vindesyge, jfr. Art. 46, 2°. Derimod er det noget for dette Udk. ejendommeligt, at det i Art. 47 fastsættes, at Bøden, naar den skyldige dør inden dens Betaling, hviler paa Boet, dog at den, naar der er Tvangsarvinger, ikke skal betales i saa stor Udstrækning, at den berøver disse Midlerne til Underhold.

¹⁾ Ogsaa Bødestraffen kan ifl. de fleste Udkast gøres betinget.

Netop ud fra det positivistiske Grundsyn kan man komme hertil. Programmet var jo strengere Behandling af Vane- og professionelle Forbrydere, men større Mildhed overfor Løjligheds- og Affektforbrydere. Paa disse sidste virker de kortvarige Frihedsstraffe erfaringsmæssig uheldigt.

Paa den anden Side gaar det ikke an, at Samfundet uden videre med den betingede Doms Afsigelse slipper den dømte af Syne og først interesserer sig for ham igen, naar han aller har forset sig. Betinget Domfældelse maa ikke indskrænkes til det blotte at give den dømte en Chance for at slippe for Udstaaelsen af Straffen. Men det kan ikke nægtes, at man i de fleste europæiske Lande, hvor Institutet er indført, har lagt Hovedvægten paa denne Side af Sagen. Man kom herved udenom den kortvarige Frihedsstraf baade i Tilfælde, hvor den dømte brød Betingelserne, og hvor han holdt dem. Og dette saa man som Institutets Opgave.

Det fremhæves i Mot. til Udkastet, at man i Italien, hvor den betingede Domfældelse blev indført i 1904, ikke har haft saa gode Resultater at opvise, som man havde ventet sig af dette Fremskridt. Grunden hertil formenes at være den, at Domstolene ved Afsigelse af betinget Dom er gaaet for mekanisk og routinemæssigt til Værks, hvorved der ikke er taget det fornødne Hensyn til Forbryderens Individualitet, hans Farlighed og endvidere — og ikke mindst —, at Loven ikke har sikret en tilstrækkelig og effektiv Kontrol med den dømte. Betinget Domfældelse maa derfor omændres, saa den bliver til en virkelig »Sanktion«, den dømte maa ikke slippes helt fri med Dommen, men skal stilles under Tilsyn.

Den Tanke, at Institutet skal afpasses efter Farligheden, d. v. s. kun anvendes overfor ikke-farlige, kommer til Orde paa flere Punkter i Udkastet. Det siges for det første udtrykkelig i § 78, 2. Stk., at Afgørelsen, der gaar ud paa betinget Domfældelse, skal begrundes efter Reglerne i Art. 20 (om Farligheden, se ovenfor). Herefter maa Dom-

stolen, baade naar den dømmer betinget, og naar den nægter Udsættelsen med Fuldbyrdsen, begrundede dette ved en Vurdering af den dømtes Farlighed. Dernæst kræver § 78 til betinget Doms Afsigelse, at der *positivt* paa-vises at foreligge mindst een af de i § 22 opregnede Omstændigheder, der indicerer en mindre Farlighed (foran S. 285 i Noten) og *negativt*, at Forbryderen ikke allerede tidligere har haft en Dom paa simpel eller skærpet Forvaring. Saadan Dom udelukker fra betinget Dom, selv om dens Udtaaelse er helt eller delvis eftergivet ved Amnesti, Benaadning eller Rehabilitation, thi disse juridiske Kendsgerninger spiller ikke en afgørende Rolle, naar Farligheds-synspunktet anlægges, ved Siden af den Kendsgerning, at Gerningsmanden tidligere har forset sig som nævnt. Endvidere skal i Overensstemmelse med Grundsynet betinget Dom finde særlig Anvendelse paa mindreaarige (12—18 Aar), jfr. Art. 36. Udkastet lader sig endelig ikke nøje med de nævnte Begrænsninger, der er hidledte fra Hensyntagen til Forbryderen som Individ. Det søger ogsaa Støtte i en ren objektiv Begrænsning, den begaaede Forbrydelses Grovhed. Betinget Dom kan ifl. Art. 78 kun afsiges, naar der for den paagældende Forbrydelse er foreskrevet en af de i § 39, 1—4 nævnte Sanktioner (Bøde, Lokalforvisning, Opholdspaalæg og tvunget Dagsarbejde) eller simpel Forvaring i ikke over 2 Aar, eller Dommen lyder paa en af de i § 40 nævnte Sanktioner i ikke over fem Aar, samt ved Dom til en af de i § 41, 1—3 og § 43, 3—4 hjemlede Sanktioner (Forsorg, Fag- og Forbedringsskole eller Skoleskib, Arbejdshus eller Agerbrugskoloni for mindreaarige, Frakendelse af Ret til Udøvelse af Næring eller Bestilling og Frakendelse af de borgerlige Rettigheder).

Hvad den objektive Grænse for Institutet betinget Dom angaar, fjerner det ital. Udkast sig ikke principielt fra de alt bestaaende Lovregler og de nyere Udkast. I det tyske Udkast 1925 § 35 siges det saaledes ganske almindeligt: »Gefängnisstrafen und Geldstrafen kann das Gericht im

Urteil bedingt erlassen . . .« Der nævnes ikke noget Maksimum¹⁾ af Fængselsstraf som Forudsætning for en betinget Dom, og det er derfor det almindelige i § 31 nævnte Maksimum, 5 Aar, der danner Grænsen. Af de danske Udkast har T. U. § 61 Grænsen simpelt Fængsel i 2 Aar eller Arbejdsfængsel i 1 Aar, K. U. II Hæfte i 2 Aar eller Fængsel i 1 Aar, og det svenske Udkast 1913 Kap. 10 § 1 hjemler kun betinget Dom indenfor en Straffetid af 1 Aar.

Derimod fremhæver det italienske Udkast særlig Hensynet til den dømtes Personlighed. Den Tanke, at Lovteksten særlig bør understrege det individuelle i dette Institut paa energisk Vis, har ogsaa gjort sig gældende i det tyske Udkast 1925 og det svenske 1923. Det siges i det første i § 37, 1°: »Bedingter Straferlass wird nur Verurteilten bewilligt, bei denen nach ihrer Persönlichkeit die begründete Erwartung besteht, dass die Hoffnung auf den Erlass der Strafe sie von weiteren strafbaren Handlungen abhalten wird«. Det svenske Forslag udtaler sig paa lignende Maade, Kap. 10 § 1 » . . . och finnes, med hänsyn särskilt till den dömdes karaktär och personliga förhållanden iövrigt, skälig anledning antaga, att han skall utan straffets undergående låta sig rättas . . .« Det understreges ved saadanne Lovord, at den straffbare Handling normalt maa drage Straffen efter sig, og at betinget Domfældelse aldrig bør blive en Regel, heller ikke overfor Personer, der for første Gang er kommen i Konflikt med Loven²⁾.

¹⁾ I Motiverne S. 34 udtales det, at selv om — som hidtil — de betingede Domme i det væsentlige vil være at anvende overfor die kleine und mittlere Kriminalität, saa kan der dog tænkes Tilfælde, »wo die Tat eine erhebliche Freiheitsstrafe fordert, aber gleichwohl ausnahmsweise wegen ganz besonderer Umstände ein bedingter Straferlass in Betracht zu ziehen ist.« Derimod kan Tugthusstraf aldrig idømmes betinget. — Ved Sammenligning mellem de nyere Udkasts Regler om betinget Dom maa man iövrigt erindre sig, at Adgangen til i særlige Tilfælde at se helt bort fra Straf er forskellig.

²⁾ Bør der overhovedet være Adgang til at afsige betinget Dom over samme Forbryder mere end een Gang? Naar Institutet som efter det

Det er ikke Meningen, at dette Institut skal virke som et Benaadningsinstitut. De danske Udkast har ikke udtalt sig om de personlige Forudsætninger hos Forbryderen for Anvendelsen af den betingede Dom. Paa Baggrund af de Erfaringer, man har gjort baade her og andetsteds, havde det været naturligt at lade dette bestemmende Hensyn træde klart frem i Forslaget til Lovteksten.

Det stemmer iøvrigt med dette Synspunkt overfor betinget Domfældelse, at Institutet, som foreslaaet i det italienske Udkast, indrettes som en virkelig Sanktion eller Straf. Den betinget dømte slippes ikke med Dommen. Denne udsætter Straffuldbyrdelsen i et Tidsrum af 5—10 Aar. I denne Tid kan der i Medfør af § 80 ved Dommen være paalagt den dømte bestemt Ophold, Forbud mod at færdes ude ved Nattetid, Forbud mod Samkvem med ilde berygtede Personer og Værtshusforbud, alt under Hensyn til hans sociale Stilling, personlige og huslige Forhold. Endvidere skal han stedse tilpligtes at udrede fuld eller delvis Erstatning til den ved Forbrydelsen skadelidte, saaledes at han inden en vis Frist maa have erstattet i det mindste den Del af Skaden, som Dommen har paalagt ham. Sker dette ikke, kommer Straffen til Fuldbrydelse. Endelig stilles den betinget dømte under Kontrol i Prøvetiden. Ganske vist ses det ikke af Afsnittet om betinget Domfældelse, at saadan Forsorg skal eller kan anordnes. I Motiverne (S. 103) hedder det imidlertid: »Men den afgørende Forudsætning for, at den betingede Domfældelse kan give de nyttige Resultater, den aabner Mulighed for,

italienske Udkast sættes i Forhold til Forbryderens Farlighed, og en tidligere begaaet Forbrydelse i Medfør af Art. 21, 2 skal anses som en Omstændighed, der indicerer en højere Grad af Farlighed, vilde det være selvmodsigende, om Loven aabnede Mulighed for gentagen Anvendelse af betinget Dom. Udkastet bestemmer derfor ogsaa i § 79: »Den betingede Dom maa aldrig indrømmes mere end een Gang, med mindre en tidligere Indrømmelse er sket for en Forseelse, heller ikke selv om den tidligere retskraftige Afgørelse, der gav betinget Dom for en Forbrydelse, er blevet ophævet ved Amnesti eller Rehabilitation.«

ligger deri, at den betinget dømte ikke overlades til sig selv, som det nu er Tilfældet i det kontinentale Europa. Det er omvendt nødvendigt i Prøvetiden at lade ham overvaage ved Personer, i U. S. A. og England kaldet probation officers. I dette Udkast er det de mandlige og kvindelige Embedsmænd og Inspektører, som ethvert Forsorgsraad (Consiglio di Patronato) betjener sig af for at overvaage de mindreaarige, der er idømt Forsorg (liberta vigilata) og de betinget dømte i Prøvetiden samt de betinget løsladte.« Naar Udkastet netop lægger saa afgørende Vægt paa denne Forsorg, er det besynderligt, at det ikke i Forslaget til Lovteksten optager en bindende Regel herom. Der findes ikke i de ret udførlige Regler i §§ 78—81 nævnt noget som helst om saadan Kontrol, medens det dog i § 80 fremhæves, at de ovennævnte *specielle Paalæg* kan meddeles ved Dommen. Konsekvensen af Udkastets Stilling bliver da med Hensyn til Kardinalpunktet det, at man ganske overlader til Domstolen at optage Forsorgen som Betingelse i Dommen. Men dermed er Forsorg netop ikke sikret.

Det hører iøvrigt til de omtvistede Spørgsmaal vedr. betinget Domfældelse, i hvilket Omfang Loven bør paalægge Kontrol i Prøvetiden. Det tyske Udkast 1925 § 39 lægger udtrykkeligt Afgørelsen i Domstolens Haand. »Das Gericht kann den Verurteilten, dem es bedingten Straferlass gewährt, unter Schutzaufsicht stellen. Es kann ihm auch besondere Pflichten¹⁾ auferlegen. Soweit es die wirtschaftliche Lage des Verurteilten zulässt, soll es ihm verpflichten, den Schaden wieder gutzumachen, den er durch die Tat verursacht hat. Das Gericht kann diese Anordnungen während der Probezeit auch nachträglich treffen.« Det svenske Udkast 1923 gaar videre. Kap. 10 § 4: »Den dömde skall, där ej, enligt vad här nedan sägs, annor-

¹⁾ Saasom Afholdspaalæg, Pligt til Anmeldelse af Flytning, Pligt til at overtage regelmæssigt Arbejde og andre lignende Pligter. Forsorgen kan af Retten anordnes for hele Prøvetiden eller en Del af denne.

lunda bestämmas, under prøvotiden stå under övervakning av därtill, på sätt särskilt är stadgat, förordnad person (övervakare).« 2. Stk.: »Kan av särskilda skäl antagas, att den dömde skall utan övervakning låta sig rättas, varde i domen föreskrivet, att övervakning ej skall äga rum.« 3. Stk.: »Kan, då sex månader av prøvotiden förflutit, av särskilda skäl antagas, att den dömde låter sig rättas utan övervakning, skall den domstol, varom i 5 § sägs, bestämma, att övervakningen skall upphöra«. § 5: »Övervakning, som i denna lag avses, skall stå under domstols vårdnad . . .«

I Danmark har det berörte Spøragsmaal rejst Strid. Medens K. U. I (Goos-Kommissionens Udkast af 1912) ikke indeholder Bestemmelser om Tilsyn, foreslaar Torp i sit Udkast en Regel herom. T. U. § 61 2. Stk. 2. Pkt.: »Under Prøvetiden sættes den dømte under Tilsyn (§ 65)¹⁾

¹⁾ Reglen i T. U. § 65 om Tilsynets Pligt (og Ret) er ikke udtømmende. »Naar Tilsyn anordnes i Henhold til Bestemmelserne i §§ 40, 53, 55, 57, 59 og 61, har den Tilsynsførende at rettede den, der er stillet under hans Tilsyn, at afholde ham fra at søge slet Selskab og om fornødent fra at nyde spirituose Drikke, efter Evne at bistaa ham til at opnaa en Stilling eller fast Arbejde samt at paase, at han overholder de ham af vedkommende Ret eller Myndighed eller den Tilsynsførende selv givne Paalæg. Han er berettiget til at paalægge den, der er stillet under Tilsyn, at afgive saadanne Meldinger angaaende Bopæl, Arbejdsforhold o. l., som er nødvendige til Gennemførelse af Tilsynet, og har, naar de givne Paalæg ikke overholdes, derom at gøre Indberetning til Paatalemyndigheden.« Reglen er tildels beslektet med det ital. Udk. § 80, men den er bedre affattet. K. U. II har ikke optaget en saadan Regel, idet man, Mot. Sp. 151, finder det naturligst, »at Bestemmelserne herom — forsaavidt det er nødvendigt — træffes i Dommen.« Men Kommissionen har heller ikke, se Mot. Sp. 153, anset det for rigtigt at opstille nogen Begrænsning for de Vilkaar, Retten kan opstille for Straffens Bortfald. »Ogsaa paa dette Omraade har man ment, at Domstolene bør have Frihed.« Der er næppe Tvivl om, at Torp paa dette Punkt har set rigtigt. Som Kompetenceforholdet mellem Underret og Landsret stiller sig i Straffesager, kan man gaa ud fra, at det næsten undtagelsesfrit altid vil blive Underretterne, der vil komme til at faa Brug for Reglerne om betinget Domfældelse. Da der kun i de større Jurisdiktioner er særlige

gennem en i saadant Øjemed virkende Forening eller af en dertil egnet og villig, af Retten bestemt Person, med mindre saadant Tilsyn undtagelsesvis anses uforment under Hensyn til Lovovertrædelsens Ubetydelighed eller den skyldiges Forhold.« K. U. II's Flertal anser ikke en Regel om Tilsyn som *almindelig Hovedregel* for rigtig og vil overlade Domstolene et frit Skøn i saa Henseende, jfr. § 59 sidste Pkt. Samme Standpunkt indtager Regfsl. 1924.

Der bør sikkert være Adgang til at fritage den betinget dømte for Tilsyn. Ganske særlig naar Tilsynet organiseres som et lønnet, offentligt Hverv. At anordne Tilsyn ved en Person, der intellektuelt og kulturelt staar under den betinget dømte, gaar ikke an. Erfaringen viser derhos (Belgien), at man ved den Slags Hverv ikke kan forlade sig paa frivillige, ulønnede Kræfter. Hvorvidt man saa bør forme Retsreglerne som sket i T. U. og det svenske Udkast 1923 eller lade Domstolene skønne helt frit, maa de allerede indhøstede Erfaringer afgøre. Disse peger paa Tilsyn som det normale. Hvorfor da ikke give dette Udtryk i Loven?¹⁾

Straffedommere, og da man i Danmark ikke kræver en særlig strafferetlig Uddannelse som Forudsætning for Beskikkelse som Dommer, tør man vist gaa ud fra, at Praksis m. H. t. betinget Domfældelse og Tilsyn i Provetiden vil komme til at forme sig meget forskellig uden en saadan Vejledning i Loven, som den af Torp foreslaaede. I denne Forbindelse erindres, at det italienske Udkast kræver en særlig Uddannelse af Straffedommere, se den foraneit. Afhandl. i Tidsskrift for Retsvidenskab 1922 S. 327.

¹⁾ Dette saa meget mere, som det har vist sig, at Domstolene ved Anvendelsen af de gældende Regler, i Danmark Straffelovstillæg ¹/₄ (1905 og) 1911 § 20, ikke er tilbøjelige til at anordne Tilsyn, jfr. *Torp Mot.* til T. U. S. 84 ff. Naar Tilsyn anordnes, bør Bestemmelsen herom kunne omgøres af Retten. Dette siges ikke udtrykkeligt i de danske Udkast, men ligger i Rettens Beføjelse til undtagelsesvis at undlade Tilsyn, T. U., eller frit at bestemme, om Tilsyn skal anordnes, K. U. II og Regfsl. 1924. I T. U. § 61, 3. Stk. siges det derimod, at Retten til enhver Tid, naar Omstændighederne kræver det, ved Kendelse kan forandre sin Beslutning om *Valg af Tilsynsførende*. Denne Regel er, naar Tilsynet ordnes

Endnu bemærkes til Bestræbelserne for at komme udenom de kortvarige Frihedsstraffe, at det italienske Udkast principielt foreslaar Frihedsberøvelse idømt paa relativ eller absolut ubestemt Tid og sætter ret høje *Minima* for de forskellige Former af Frihedsberøvelse paa relativ ubestemt Tid. M. H. t. de her behandlede Sanktioner for almindelige Forbrydelser, begaaet af over 18aarige, er Minimum for simpel Forvaring i Arbejdshus eller Landbrugskoloni ifl. Art. 51 sat til 3 Maaneder, Minimum for skærpet Forvaring i Anstalt ifl. Art. 52 3 Aar og Minimum for tvunget Dagsarbejde ifl. Art. 50 1 Maaned.

6. *Simpel og skærpet Forvaring.* Det blev ovenfor nævnt, at det italienske Udkast med en enkelt Undtagelse ikke bringer helt nye Midler i Kampen mod Forbrydelsen, naar det ses i Forhold til de øvrige moderne Udkast. Det er den Maade, paa hvilken Sanktionerne indrettes, der særpræger Udkastet. Ogsaa for dette maa Frihedsberøvelsen, naar Dødsstraf og Legemsstraf forkastes, staa som Hoved-Sanktionen. Men netop paa dette Punkt — Frihedsstraffens Ordning — har Udkastet principielt draget visse Konsekvenser, der fører ud over, hvad de andre moderne Udkast med Dualismen Straffe — Sikkerhedsforanstaltninger kan acceptere.

Reglerne om simpel og skærpet Forvaring er overordentlig knapt affattede, særlig under Hensyn til, at det drejer sig om de Sanktioner, som hyppigst vil komme til Anvendelse. Fælles for disse Sanktioner er, at de kun idømmes paa relativ eller absolut ubestemt Tid. Den simple Forvaring tænkes bragt i Anvendelse for Flertallet af de almindelige Forbrydelser ifl. Bestemmelserne i den

som et offentligt, lønnet Hverv, overflødig. Svensk Udk. 1923 Kap. 10 § 4, 3. Stk. bestemmer, at Retten, naar Tilsyn kommer til Anvendelse, efter 6 Maaneders Forløb skal beslutte Ophør af Tilsyn, naar særlige Omstændigheder gør det antageligt, at det ikke behøves. Her *kan* Retten altsaa ikke beslutte Tilsynets Ophør forinden, men om et tidligere Ophør af Tilsyn vil der næppe heller kunne blive Tale.

specielle Del. Den skal anvendes paa Lejlighedsforbrydere, medens skærpet Forvaring bruges overfor de mere farlige Forbrydere.

Art. 51: »Simpel Forvaring i Arbejdshus eller Agerbrugskoloni bestaar i Pligt til industrielt eller Agerbrugsarbejde om Dagen med Isolering om Natten i en Tid af ikke under 3 Maaneder og ikke over 15 Aar. Simpel Forvaring skal af Retten anvendes som Arbejdshus eller Agerbrugskoloni under Hensyn til den dømtes tidligere Liv og hans Indstilling overfor Arbejdet . . .«

Art. 52: »Skærpet Forvaring i Anstalt paa Tid bestaar i Pligt til industrielt eller Agerbrugsarbejde om Dagen med Isolering om Natten i en Tid af ikke under 3 Aar og ikke over 20 Aar eller ogsaa paa absolut ubestemt Tid med Minimum paa 10 Aar . . .«

Art. 53: »Skærpet Forvaring er vedvarende (perpetua) i de i Loven nævnte Tilfælde.«

Art. 54: »Den til simpel eller skærpet Forvaring dømte kan ifl. sin Begæring eller paa Beslutning af Fængselsmyndigheden udstaa en Begyndelsesperiode med Isolering ogsaa om Dagen, som dog ved simpel Forvaring ikke maa overslige en Maaned, ved skærpet Forvaring 6 Maaneder og ved vedvarende Forvaring et Aar.«

Det italienske Udkast har med disse Bestemmelser ogsaa for saa vidt angaar de almindelige Forbrydere, d. v. s. saadanne, der ikke kan henføres til særlige Grupper — abnorme, arbejdssky, Vane- og professionelle Forbrydere eller mindreaarige —, gjort Springet over til Frihedsberøvelse paa ubestemt Tid. Dette fremgaar ganske vist ikke med Sikkerhed for alle Forvaringssanktioner af de citerede Bud. Men det siges i Mot. S. 77, at Forvaring stedse baade i Dommen og i Lovens 2. Bog (speciel Del) skal anordnes paa relativ eller absolut ubestemt Tid. »Thi Forvaring paa ubestemt Tid er en uadskillelig Betingelse for Opnaaelse af det tilstræbte Maal, Sikring af Samfundet og For-

bedring af Individet . . .« Dette Krav om Straffedomme paa ubestemt Tid har ogsaa stadig været et af Positivisternes Hovedkrav til en Straffelovsreform. Med Opgivelsen af »Skylden« som Maalestok for Straffen, havner man konsekvent netop her.

Hvor vidt Kommissionen imidlertid i saa Henseende har tænkt sig at gaa, er det ikke muligt at se af det foreliggende Udkast. Dette beloner, at selv om Udkastet opgiver Systemet med Straffedomme med en paa Forhaand fastsat Sluttermin for Frihedsberøvelsen, »skal der dog sikres Individets Ret de nødvendige Garantier«. Hvori disse skal søges, gøres der ikke nærmere Rede for. Den vigtigste Garanti vil blive de for de enkelte Forbrydelser fastsatte Grænser for Forvaring paa relativ ubestemt Tid. Det er jo muligt, at man der vil binde Domstolene ganske effektivt, saaledes at det foreslaaede System praktisk ikke vil komme til at afvige synderligt fra den Ordning, der i de andre nyere Udkast foreslaas naaet gennem Reglerne om Løsladelse paa Prøve og gennem Benaadningsinstituttet. At man ikke vil overlade Domstolene et altfor frit Skøn, tyder ogsaa de Regler paa, der i Udkastet er givet i §§ 74 ff. om Domstolenes Anvendelse af Sanktionerne. Her gives detaillerede, bindende Regler om Sanktionernes Udmaaling efter Farlighedsgraden¹⁾. Men et endeligt Skøn over dette

¹⁾ Der opstilles her en Skala af Maksima og Minima for Tilfælde, hvor der foreligger en eller flere Omstændigheder, der indikerer højere resp. lavere Grad af Farlighed, for Sammenstød af begge Arter af Omstændigheder, for usædvanlig svære og lette Tilfælde etc. etc. *Greteners* bemærker med Føje i den forancit. Afhandling S. 263—64, at hele dette System er ojsynlig »weniger durch die von der positiven Schule proklamirte *norma suprema* der staatlichen Reaktion bestimmt, wie durch die im Unterbewusstsein auch des Positivisten unausrottbar ruhenden Anschauungen des überlieferten Rechtes mit seiner Rückbeziehung der Strafe auf das begangene Verbrechen . . . Eindringlicher hätte die praktische Undurchführbarkeit des neuen Kriteriums der Kriminalität kaum illustriert werden können«.

særdeles vigtige Forhold kan ikke udøves paa det Grundlag, der foreligger.

Det synes derimod afgjort forkasteligt, naar Farlighedssynspunktet anlægges, at indrette praktisk talt 3 forskellige Former for Forvaring af almindelige Forbrydere. Netop naar Frihedsberøvelsen sker paa ubestemt Tid, e. O. skal være vedvarende, er det unødvendigt og uforsvarligt at skærpe den, som det er Udkastets Hensigt, under Hensyn til Forbryderens større Farlighed og den begaaede Forbrydelses Beskaffenhed. Der er ingen Fare for, at Forvaring under nogen Form vil blive for mild, men der er den største Sandsynlighed for, at Udkastets Bestemmelser vil kunne føre til aldeles urimelig Haardhed, særligt overfor de til stadig Forvaring dømte. Udkastet indeholder i hvert Fald intet, der sikrer herimod. Forvaring maatte principielt udstrækkes saa længe, Forbryderen skønnedes farlig, og ophøre samtidigt med Farligheden. Hermed var i hvert Fald Hensynet til Samfundets Sikkerhed iagttaget, og mere kunde dette Hensyn ikke fordre. Vil Udkastet tillige naa at indvirke paa Forbryderen i opdragende Retning, gaar Vejen hertil ikke gennem Strengthed. Det forekommer derfor lidet rationelt, naar Udkastet om *segregazione rigorosa* udtaler, Mot. S. 85, at denne Sanktion skal udstaas i Anstalter med strengere disciplinært Regime og haardere Arbejde end den simple Forvaring, medens *segregazione rigorosa perpetua* skal udstaas i specielle Anstalter og anvendes paa »delinquenti comuni piu pericolosi e responsabili dei piu efferati delitti«. Her er endvidere betinget Løsladelse og Forældelse udelukket, »oppure sarà perpetua«. Disse Resultater er ligesaa ubegrundelige og uheldige som Udkastets Regler om sindssyge Forbrydere¹⁾. De synes derhos vanskeligt forenelige med de Be-

¹⁾ Jfr. mine Bem. i Tidsskr. for Retsvid., 1922 S. 324 ff, *Aschaffenburg* i Zeitschrift für die ges. Strafrechtsw. 1924 S. 15 ff. og *Kjerschow* i Tidsskr. for Retsvid. 1926 S. 229 ff.

stemmelser, der regulerer Fangernes Arbejde, lavoro carcerario, §§ 70—73. Arbejdet skal nemlig herefter i alle Forvaringsanstalter¹⁾ foregaa i fri Luft, og der skal ydes de dømte, der er i Stand til at arbejde, samme Arbejds løn (og kræves samme Arbejdstid) som gælder i det frie Arbejds marked.

(Fortsættes i næste Hæfte.)

¹⁾ Jfr. Art. 71 »stabilimenti di detenzione«, hvilket Udtryk er forklaret i Art. 45: »Ved Benævnelsen stabilimenti di detenzione forstås Arbejdshus og Agerbrugskoloni for mindreaarige og for voksne, Forvaringsanstalterne og Anstalterne til Udstaelse af Hæfte«.

